אין נעץ פון זייסער שקלאפעריי

א ראמאן פון דעם אידישען אדבייטער לעבען אין אמעריקא

פון אלבערט עדוואַרדס (אדיש פון יעקב קרינגער)

(31-טע פארזעצונג)

„איהר האט ביי מיר מעהר נאר ניט וואס צו טהאן!" האט גאלד פאגעל אויס געשריען. איהר ניט ארויס צום וועגינסטען ארבייט פון אלעמען און איצט האט איהר אין נאנצען אבגעשטעלט די ארבייט. איהר דארפט מעהר ניט קומען צו דער ארבייט."

„ניין מר. גאלדפאגעל, זי וועט יא קומען צו דע ארבייט", האט יעטא אויסגעשריען. מיט איהר נאנצען כח. איהר הענט ניט אויפהעקשיקען זי און מיך איבערלאזען. אויב איהר שיקט זי אוועק דאן וועל איך איך ניט קומען. האט איהר דען ניט קיין הארץ? זעהט איהר דען ניט ווי זי האט אויעקגענעבען איהר געזונד ארבייטענדיג דא פאר אייך? איהר דארפט אויף איהר איצט אויפפאסען, ווען זי איז קראנק."

„וואס דענקט איהר אין ביי מיר א שפיטאל אדער א פאבריק?" האט גאלד פאגעל געמריעט. זיי א צוואוויידעמער אקס.

„איב דאס איז א שלאכטהויז דאן וויל איך דא ניט ארבייטען", האט יעטא מיט ענטשלאסענהייט געענטפערט.

די קלות האבען פעראזואכט דאס די איבריגע פרויען האבען אבגעשטעלט זייערע מאשינען. אין שאפ איז געוואָרען שטיל ווי א בית עולם, און דזשייק האט הערועהען פאר זיך די ענדע פון זיינע חלומות. וועגען זיין ערפאלג אין מאכען נעלד, וועגען זיין פאנטאזיע פון ליעבע אין זיין נאנצע צוקונפט. ער איז געבליבען שטעהן מיט טרעהרען אין דיא אויגען.

„פארוואס האט איהר דאס אלע אב געשטעלט די ארבייט?" האט גאלדפאגעל פרעגלונג זיך צו זישריען. „איך וועל אייך אויך אלעמען אויעקשיקען."

דאן איז ער צוגעגאנגען נאהענט צו יעטא'ן און געזאגט:

„איהר קומט אריין צו מיר אין אפיס. איך וויל מיט אייך ריידען."

„פארוואס זאגט איהר ניט גלייך דא?" האט יעטא איהם א פרעג געטהאן ניט אויסזעהענדיג די מינדעסטע מורא.

„איך ארט ניט ווער עס וועט הערען מיך רעדען. איהר וועט מיזען בעסער בעהאנדלען מראדם קאהען און אויב ניט מעג איך אויעק פון דאנען, און די אנדערע מיידאלעך אויב זיי זיינען ניט פייגלינגע געווען אויך אויעקגעהן."

„ניין, ניין, ניין!" האט גאלדפאגעל אנגעהייבען צו בעטען זיך וועלענדיג זי אפיסעל בערוהיגען.

„איהר קומט מיט מיר, פריילין דאבעפסקי."

יעטא האט צוגערשט אביסעל געצאגערט, ניט וויסענדיג וואס זי זאל טהאן, וועלענדיג געבען אביסעל מעהר, צייט צו מראדם קאהען זיך אבצוהעלפען. זי איז ניט וויילענדיג איהם נאכגעגאנגען אין זיין קליינעם צימערעל. דזשייק האט חיוך טער זיך פארזיכטיג פערשלאסען דיא טיהר.

„איך האב עטוואס צו זאגען. איך, פערשטעהט איהר — יעטא, אויב איהר וועט זיין א גוט מיידעל, און ניט אנטאבען קיין שטערונגען אין שאפ, און וועגען דער סעזאן וועט זיין פאראיבער, יעטא, — וועל איך — יא איך האב אויך ליעב, איך וועל מיט אייך אייך חתונה האבען. איהר זייט א גוט מיידעל, מאכט ניט אן קיין צרות, יעטא, און איך וועל מיט אייך חתונה האבען."

ווען דזשייק גאלדפאגעל וואלט זי נעזען געטראשעט מיט'ן טויט וואלט יעטא ניט געווען זיך אזוי דערשראקען ווי זי איז געווען נאך דעם דאזיגען פאר שלאג. זי איז געבליבען שטעהן אהן לשון, און גאלדפאגעל. נערוועז צושראקען, דער פערלעזעבטער דזשייק, האט אנגענומען איהר שטיל שווייגען אלס אן איינשטימיגקייט און דאס זי איז צופרידען מיט זיין פארשלאג.

„יא, יא, יעטא, איך האב אייך ליעב שוין א נאכיין לאנגע צייט. איך האב דאס אייך שוין לאנג געוואלט זאגען. אבער דער קאנטראקט דארף שוין באלד געענדיגט ווערען און איך דארף אייך האבען אין שאפ. איהר זעגט די בעסטע ארבייטערין. בלויז נאך א פאאר וואכען, יעטא, מיר וועלען זיין רייך, רייך! זאל אייך נאר ניט קימערען וואס איהר האט איצט קיין געלד . . . ווען איך האב אייך דער זעהען דאס ערשטע מאהל האב איך אייך ליעב געקראגען."

ער האט א כאפ געטהאן איינע פון איהרע הענד און געוואלט א קוש טהאן. דעם פאטש אין פנים וואס ער האט געקראגען האט אהב אנגעצונדען פייער און די אויגען.

„איהר קומט ארויס אין שאפ אריין, דזשעה גאלדפאגעל", האט יעטא אויסגעשריען אויפפראלעגדיג די טיהר. איהר מיזט זיי איבערזאגען וואס איהר האט מיר געזאגט", וועגדעגיג זיך צו די איבריגע מיידלאך האט יעטא אויסגעשריען: „וואס דענקט איהר האט ער מיר געזאגט דער האזיגער חזיר?"

„ער וואל דאך מיט מיר חתונה האבען נאכדעם ווי עס וועט זיין אריבער דער סעזאן. דו חזיר וואס דו ביסט, איך וואלט בעסער געטראגען שטיינער אין נאס איידער חתונה האבען מיט אזא בעל הבית ווי דו ביסט."

דזשייק איז פון אלע מאהל געווען אן אונגערולדיגער מענש. ער פלעגט שטענדיג האבען צופיעל זארגען אויף'ן קאפ, און דאס וואס זי האט אזוי שטארק הוזק געמאכט פון זיין חיילינען חכום פאר אלעמען אין די איינען האט איהם ארויסגעבראכט פון לעצטען טראפען גע־דולד, און ער האט פאלשטענדיג פערלאָ־רען די קאנטראלע איבער זיך. ער האט געמאכט אן אנשטעל ווי ער וואלט איהר וועלען א זעץ געבען.

„דו זאלסט ניט וואגען מיך אנצו־ריהרען, דו לומפ", האט זי אויסגע־שריען אנשטעלענדיג א פויסט געגען זיין פנים. איך ארבייט שוין מעהר ניט ביי דיר, דזשייק גאלדפאגעל! זעהסט? איך בין שוין ניט מעהר איינע פון דיינע שקלאפען. איצט בין איך א פרייע פרוי איך וועל דיך ארעסטירען אויב דו וועסט מיך אנריהרען."

(פארזעצונג קומט)

„קסט שכחה ופאה" אין פוילען

קאפענהאגען: —

די אידישע בלעטער פון פוילען ענט האלטען פאלגענדע אינטערעסאנטע נאָ־טיץ: אויף די פעלדער איבער גאנץ פוילען, וואו עס קומט יעצט פאר דער שניט און דאס אברוימען פון דער תבואה, זענען צושפרייט הונדערטע קינדער וועל כע קליבען אויף די איינצעלנע זאנגען וואס זענען איבערגעבליבען אויף די פעל־דער די פעלדער־איינגענהימער שטערען נישט די ארימע קינדער אין זייער אר־בייט, ווייל סיי ווי סיי וואלטען זיי די איינצעלנע פערנעסענע זאנגען נישט צו־זאמענגענומען. אזוי ארום האט די ענ־טיגע צייט מיטגעבראכט, אז אין פוילען איז איינגעפיהרט געווארען דער אלטער אידישער מנהג „לקט שכחה ופאה".

נפטר געווארע צוויי רבנים אין פוילען

קאפענהאגען: —

פאר דעם לעצטען חודש זענען אין פוילען נפטר געווארען צוויי רבנים, איי־נער אין לאָדז, הרה" ג ר' שמעלקע פרוי־דענזאהן ז'ל אין עלטער פון 81 יאהר, זיין דער צווייטער — דער בעקאנטער ראב־זימינער רב, הרב הנאון ר' נחמי אלטר וויסאקאנסקי ז'ל אין עלטער פון 61 יאהר.

אידישע קברים אויף דעם שראכט־פעלד

לאנדאן: —

א גרופע אידישע סאלראטען פון דער ענגלישער ארמעע האבען אויף זיך גענומען די אויפגאבע צו בעזוכען פון צייט צו צייט די קברים פון די אידישע סאלדאטען וואס זיינען געפאלען אין שלאכט און זעהן, אז אויף יעדען אידישען קבר זאל זיך געפי־נען א מגן דוד.

אייערע געסט ווייסען פון

"SALADA"

TEA

זיי האבען א הנאה פונ'ם געשמאקען טעם

פארקויפט זיך בלויז אין מעטאלענע פעקלאך.

קיינמאהל ניט אנדערש

מאקסימיליאן הארדען פארבאטען צו רעדען

אמסטערדאם אקט29

דער לאקאל אנצייגער פון בעהלין מעלדעט דאס מאקסימיליאן הארדען, דער רעדאקטאר פון דער „צוקונפט" איז פאר באטען געוואהען צו האלטען אירגענד וועל כע רעדע. אדער לעקציע. איבער דער נאנ צער צייט פון דעם מלחמה צוליעב דעם ווייל ער האט זעהר שטארק קרטיקירט די רעגירונג פאר איהרע מעפאדען.

אידישער נייסטליכער ווערט מאיאר

לאנדאן: —

דער אידישער נייסטליכער פון דער ענגלישער ארמעע, רעווערענד מ. ליפסאן, איז בעהרט געווארען פון קעניג מיט דעם טיטיל מא אר.

רעווערענד ליפסאן געפינט זיך שוין איבער צוויי יאהר אויף דעם שלאכט־פעלד און טהוט זעהר גוטע ארבייט צווי־שען די אידישע סאלדאטען אין דער ענג־לישער ארמעע.

5000 אידען ווילען פארלאזען לאנדאן

לאנדאן: —

פון א זיכערע קוועלע האט מען איצט ערפאהרען, דאס צוויישען פיער און פינף טויזענד רוסישע אידען האבען זיך גע־ווענדעט צו דער ענגלישער רעגיערונג מיט א בקשה, אז מען זאל זיי ערלויבען צו פער לאזען ענגלאנד, ווייל זיי ווילען ניט דיע־נען און דער ענגלישער ארמעע.

די פראגע וועגען זייער צאהל איז ערהייבען געווארען אין ענגלישען פאר־לאמענט מיט עטליכע טעג צוריק אבער דער אינערן מיניסטער האט זיך ענטשאלט צו ענטפערען ערקלעהרענדיג, אז עס איז נעגען די אינטערעסען פון די רוסישע אי־דען.

א פטטיצע פון 25 געפאנגענע רוסישע אידען

צוריך: —

צוויי הונדערט מיט פופציג רוסישע אידען פון וואהלינער גובערניע, וועלכע נעפינען זיך אלס געפאנגענע אין זאלצ־בורג, עסטרייך, האבען זיך געווענדעט מיט א בקשה צו די פאשיסטישע פון דער ווע־נער אידישער קהלה, אז זיי זאלען זעהן נעגנדען.

עפעס טהון צו לינדערען זייער אונערטרעג־ליכע לאגע.

מען צווינגט זיי צו מאכען צעגעל, אין זיי בעקומען וועניג עסען. מען לאזט זיי ניט קויפען קיין בעסערע שפייז אפילו פאר זייערע איינענע געלד.

נייע צעפעלין בכבולים אויף אידען

לאנדאן: —

די הינע פאנסערוואטיווע פרעסע איז ארויס מיט א נייעם בלבול אויף אידען, אז אויס מורא פאר צעפעלינס ענטלויפען זיי פון לאנדאן אין די קליינע פראווינצן שטעדט און די אריטע וואס בלייבען אין לאנדאן זיינען שמוצינע, אומריינע מענ־שען וועלכע זיינען א געפאהר אנצושטע־הען מיט פערשיעדענע קראנקהייטען די רייכע נעגענד וואוהין זיי אנטלויפען אין אבענד, ווען צעפעלינס קומען . . .

די „רזשוריש קרעניקל" איז ארויס מיט אן אפענעם פראטעסט נעגען דיעזע בלבולים און זאגט, אז עס איז נאטיר־ליך פאר אידען צו לויפען פון צעפעלינס, ווייל ערשטענס האט דער אידישער גע־מעגד מעהר געליטען פון זיי און צווייטענס זיינען די אידישע כערוען שוואבערע, זיי זיינען אויך ניט אומריינער און ניט שמוד־ציגער ווי די איינוואוינער פון דער ווע־נער אידישער קהלה, אז זיי זאלען זעהן נעגנדען.

CANADA

פאלגט דאס געזעץ!

מעלדעט אייך גלייך צום מיליטער דיענסט אדער פארלאנגט „עקזעמפשאן"

לויט דעם מיליטערישען געזעץ זענען אלע מענער פונ'ם ערשטען קלאס ביי היינטיגען טאג סאלדאטען וועלכע מען האט געגעבען אורלויב צו זיין אין דער היים א שטיקל צייט אבער קריגען ניט באצאהלט פאר דער צייט, ווען איינער פארפעהלט צו פאלגען דאס געזעץ ווערט ער פארעכענט פאר א דעזערטיר־ער און וועט באשטראפט ווערען אלס אועלכער

דער ערשטער קלאס נעהמט אריין ניט פארהיירעטע אזן אלמנס אהן קינדער (אנדערש ווערען זיי ניט אויסגע־שלאסען) וועלכע זענען אלט געווארען 20 יאהר דעם 13 אקטאבער 1917 און ווערען 34-טער געבורטסטאג איז ניט אויסגעפאלען בעפאר דעם 1-טען יאנואר 1917

טהוט דאס היינט!

דער געדהאנק אין די לעצטע פאר טעג וועט אפשר זיין אזוי גרוים דאס אין איילעניש און אין שטופעניש וועלען מאנכע מענשען ניט קענען נאכקומען די פאדערונגען פונ'ם געזעץ, אזא ענטפער וועט ניט אנערקענט ווערען פאר אן ענטשול־דיגונג, ווארום יעדערען ווערט געגעבען גענוג צייט צו מעל־דען זיך צום דיענסט אדער פארלאנגען „עקזעמפשאן"

געהט אין איער פאסט אפיס היינט און פארלאנגט

אן עקזעמפשאן פארם אדער „רעפארטינג פארם" צו מעלדען זיך צום מיליטער דיענסט, געדענקט, דאס געזעץ פארלאנגט דאס אלע מענער אין ערשטען קלאס מוזען זיך מעלדען צום דיענסט אדער פארלאנגען „עקזעמפשאן" ניט שפעטער ווי דעם 10-טען נאוועמבער 1917

ארויסגעגעבען פונ'ם מיליטער דיענסט קאנסיל.